

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

De verbis Hilarij, quibus secundum paruorum intelligentiam, videtur
ducere non idem esse diuinam naturam & rem naturæ, & non idem esse
Deum & quod Dei est. A. B. C. D

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

illud intelligendum est quod ait: Cum pater est, non illud est quod est: id est, nō illo pater est, quod vel quo ipse est, id est, essentia, vel notione.

Aliis etiam verbis Augustini vtuntur vt asserant quod dicunt, scilicet proprietates personarum non esse Dei substantiam.

Item illis verbis August. vehementer insistant superius positus, scilicet quod verbum secundum quod sapientia est & essentia, hoc est, quod pater secundum quod verbum, non hoc est quod pater. Si, inquiunt, verbum non est hoc quod pater secundum hoc quod est verbum: id ergo quo verbum est, non est illud quod pater est, proprietate ergo qua verbum est, non est quod pater est, non est igitur diuina essentia. Ad quod dicimus, quia licet secundum quod verbum, non sit hoc quod pater est, ea tamen proprietate qua verbum est, est id quod pater est, id est, diuina essentia, sed non est hypostasis patris.

Responsio.

OPINIO QUORVNDAM, NON IDEM esse personam & essentiam vel naturam dicentium, & eandem essentiam non posse esse patrem, & filium & spiritum sanctum.

DISTINCT. XXXIV.

Predictis autem adiiciendum est, quod quidam peruersi sensus homines in tantam profuerunt insaniam, vt dicerent non idem esse naturam Dei & personam siue hypostasim: dicentes eandem essentiam non posse esse patrem & filium sine personarum cōfusione. Si enim, inquiunt, ea essentia quæ pater est, est fili⁹, idem sibi pater est & filius. Si hanc rem dicis esse patrem, aliam quare quam dicas esse filiū. Si vero aliā nō quæsieris, sed eadē dixeris, idē genuit & genit⁹ est. Propter hæc & huiusmodi, inter naturam & personam diuidunt, ita vt nō recipiāt vnā Deitatis naturā & simplicē esse

esse tres personas. Idq; testimonio Hilarii defēde-
 re nituntur: qui in 8. lib. de Trin. quærens, vtrum *Hilar. li. 8.*
 Apostolus spiritum Dei nominās & spiritum Chri- *paulo ante*
 sti, idem significauerit vtroque verbo: inquit ita *medium.*
 Gētium prædicator, volens naturę vnitatem in
 patre & filio docere ait: Spiritus Dei in vobis est,
 si quis autem spiritum Christi non habet, hic non
 est eius. Si autem spiritus ei⁹ qui suscitauit Iesum, *Rom. 8. b.*
 & c. Spirituales omnes sumus, si in nobis est Dei
 spiritus: sed & hic spiritus Dei, est & spiritus Chri- *Ibid. paulo*
 sti. Et cū Christi spiritus in nobis est, eius spiritus *inferius.*
 in nobis est qui suscitauit Christum. Et cum eius
 qui suscitauit Christū in nobis est spiritus, & spiri-
 tus in nobis est Christi. nec tamen non Dei est spi-
 ritus, qui in nobis est. Discerne ergo ô hæretice,
 spiritum Christi à spir. Dei: & excitati à mortuis
 spiritum Christi à spiritu Dei, Christum à mortuis
 excitātis. Cū qui habitat in nobis spir. Christi, sp.
 Dei sit: & spir. Christi à mortuis excitati spiritus *Hilar. ibid.*
 Dei tātū sit Christum à mortuis excitātis. Et que *continuo.*
 ro nūc, in spiritu Dei vtrum naturam, an rem na-
 turę significatā existimes? Non est. n. idem natura
 quod res naturę: sicut nō idē est homo & q̄ homi-
 nis est, nec idē est ignis & q̄ ipsius ignis est: & secū-
 dū hoc nō est idem Deus & q̄ Dei est. Huius dicti
 occasione præfati hæretici dogmatizauerunt non
 idem esse personam & naturam Dei, asserentes
 naturam Dei non esse tres personas, intelligentes
 in his præmissis verbis Hilarii per rem naturę per-
 sonam, & nomine naturę diuinam naturam. Et i-
 deo dicunt Hilarium interrogasse hæreticum, v-
 trum per spiritum Dei putaret significatam esse
 naturam, an rem naturę: vt sic ostenderet
 distinguendum esse inter naturam &
 rem naturę, id est perso-
 nam.

(:.)

Hic docet quomodo eis obuiat ipsius scriptura circumstantia, & qualiter predicta intelligi debeant: & quod spiritus sanctus est res vnius nature patris, & filii, & est ipsa natura.

Hilar. ibid.
paulo inferius.

Esa. 61. c. 2.
Matt. 12. c.

Iohelis. 2.

Hilar. lib.
eod. 8. paulo
inferius.

Hila. ibid.
continuo.

Hoc quidem dicunt, non intelligente pia diligentia scripturę circumstantiam: qua considerata percipi potest quomodo premissa dixerit Hilari. Subsequenter enim in eadem serie ostēdit in spiritu Dei aliquando significari patrem: vt cum dicitur: Spiritus Domini super me. Aliquādo significari filium: vt cum dicitur: In spiritu Dei eiicio dæmonia, nature suę potestates se dæmones eiecere demonstrans. Aliquando spiritum S. vt ibi. Effundā de spiritu meo super omnem carnem. Quod dicit consummatum fuisse cum Apostoli Sp. S. missō, omnibus linguis locuti sunt. Deinde quare hanc distinctionem fecerit, & quod in superiorib. per verba Apostoli idē spiritus S. significatus sit, & quod ipse res vnius nature patris & filii, apertē ostendit, inquit ita: Hęc idcirco sunt demonstrata, vt quacunque parte hæretica falsitas se contulisset, finibus veritatis cōcluderetur. Habitat enim in nobis Christus, quo habitante habitat Deus: & cū habitat in nobis spiritus Christi, nō aliud habitat quā spiritus Dei. Quod si per spiritum S. Christus in nobis intelligitur esse, hunc tamen ita spiritum Dei vt spiritum Christi esse noscēdum est: & cū per naturam Dei natura ipsa habitat in nobis, indifferēs natura filii creditur esse à patre. cū Sp. S. qui est Sp. Christi, & spiritus Dei res nature demonstratur vnius. Quæro nunc ergo quomodo non ex natura vnum sunt? A patre procedit spir. veritatis à filio mittitur, & à filio accipit. Sed omnia quę habet pater, filii sūt. Idcirco q̄ ab eo accipit, Dei spir. est, & idē spiritus Christi est. Res nature filii est, sed & eadem res & natura

Sp̄s patris est, & Dei excitantis Christum à mortuis. Spiritus est: & idē spiritus Christi est à mortuis excitati. In aliquo differt Christi & Dei natura, ne eadē sit, si pr̄stari, vt spiritus qui Dei est, non sit etiam Christi. Est ergo in nobis spiritus Dei, & est in nobis spiritus Christi: & cum spiritus Christi inest, inest spiritus Dei. Ita cum quod Dei est, & Christi est, & quod Christi est Dei est: non potest quid aliud diuersum Christus esse, quam Deus. Deus igitur Christus est vnus cum Deo spiritus: secundum illud: Ego & pater vnus sumus. In quo docet veritas vnitatem esse naturæ, non solitudinem vnionis: Ecce si hæc verba diligenter attendas, inuenis spiritū sanctū rem naturæ dici patris & filii: & eundem dici esse naturam Dei, vbi dicitur, per naturā Dei natura ipsa habitat in nobis, si per Spiritum S. Christus est in nobis. Itaque in Trinitate nō ita distinguendum est inter naturam & rem naturę, sicut in reb⁹ creatis: quia, vt ait Hilar. comparatio terrenorum ad Deum nulla est: si qua comparationum exempla interdum afferuntur, nemo ea existimet absolutē in se rationis perfectionem continere. Nō. n. humano sensu de Deo loquendum est.

Ibid. parole inferius.

Ioan 10. f.

Hilar. lib. 1. de Trin. in medio libr. Ibid. immediate superius.

Quod propter res creatas illud dixerit, non idem est natura & res nature.

G

AD naturam ergo rerum creatarum respiciens inquit: Nō idem est natura quod res naturæ, subiiciēs exempla de ipsis creaturis. Inde ostendens erroris esse sub mensura creaturarum metiri creatorem, addit: Et secundum hoc non idem est Deus, & quod Dei est: ac si diceret: Si ad instar creaturarum de creatore sentis, cogaris fateri quia non idem est Deus & quod Dei est: quod dicere, impium est, cum spirit⁹ Dei De⁹ sit, & Dei fili⁹ sit Deus.

N 5 • Quod

Quod non aliud est Deus, & quæ sua sunt, ita ut insint: alia enim sunt quæ insunt, alia quæ non insunt. D

*Hila. l. 8. de
Trinit. ad
medium.*

Non ergo secundum corporales modos (ut in eadem subdit serie) accipienda sunt hæc quæ de Deo dicuntur: ubi euacuant opinionem eorum qui ita putant, aliud Deum esse, & aliud quod Dei est, aliudque naturam Dei & rem nature, ut est in creaturis, aperte docet non aliud esse Deum, & aliud quod Dei est: aliudque naturam Dei, & quæ sua sunt, ita ut insint illi, sic dicens. Homo aut aliquid ei simile cum alicubi erit, alibi non erit: quia idque est, illico continetur, ubi fuerit in forma, ut non ubique sit, qui insistens alicubi sit. Deus autem immensæ virtutis, viuens potestas, quæ nusquam non adsit, nec desit usquam: quæ se omnem per sua edocet, & sua non aliud quam se esse significat: ut ubi sua insint, ipse esse per sua intelligatur. Non autem corporali modo cum alicubi sit, non etiam ubique esse credatur, cum per sua in omnibus esse non desinat. Non autem aliud sunt, quam quod ipse est, quæ sua sunt. Et hæc propter naturæ intelligentiam dicta sunt. His verbis aperte significatur, si tamen intelligis hæretice, quia diuina natura non aliud est ab his, quæ sua sunt, ita ut insint: & per illa in omnibus suis est quæ non insunt. Sua. n. sunt etiam quæ non insunt, id est, omnes creaturæ: & sua sunt quæ insunt, ut tres personæ, quæ sunt eiusdem naturæ & eadem natura: sicut supra Aug. testimonio firmauimus dicentis, tres personas esse eiusdem essentiae vel eandem essentiam, sed non ex eadem essentia: ne aliud intelligatur essentia, aliud persona. Non tamen disitemur aliquam distinctionem habendam fore secundum intelligentiæ rationem, cum dicitur hypostasis, & cum dicitur essentia: quia ibi significaturque est commune tribus, hic vero non. Est tamen hypostasis essentia, & e converso. Fateamur ergo unum, atque idem esse tres personas secundum essentiam, disse-

differētes autem proprietatibus. Vnde Aug. super locum pertaxatum psalmi ait: Quæris quid sit pater? Respondetur, Deus. Quæris quid sit filius? Respondetur, Deus: Quæris quid sit pater & filius? Respondetur Deus. De singulis interrogatus, Deū responde. De utroq; interrogatus, non Deos sed Deum responde. Non sic in hominibus: Tanta enim est ibi substantiæ vnitas, vt æqualitatem admittat, pluralitatem nō admittat. Si ergo tibi dictum fuerit, cum dicis filium Dei esse quod pater est, profecto filius pater est: Responde, secundum substantiam tibi dixi hoc esse filium quod pater est, nō secundum id quod ad aliud dicitur. Ad se enim dicitur Deus, ad patrem dicitur filius. Rursumq; pater ad se dicitur Deus, ad filium Deus dicitur quod dicitur ad filium pater, non est filius: quod dicitur filius ad patrem, non est pater: quod dicitur pater ad se, & filius ad se, hoc est pater & filius idem, id est Deus.

Vtrum ita possit dici, vnus Deus trium personarum vel tres personæ vnus Dei, vt dicitur vna essentia trium personarum, & tres personæ vnus essentia. E

Hic considerandum est, cum Deus sit diuina essentia, & ita dicatur vnus Deus esse tres personæ, sicut vna essentia dicitur tres personæ: vtrum ita valeat sane dici, vnus Deus trium personarum, vel tres personæ vnus Dei: sicut dicitur vna essentia trium personarum, & tres personæ vnus essentia? In his locutionibus scripturæ vsus nobis æmulandus videtur, vbi frequēter reperitur ita dictū: Vna est essentia trium personarū, & tres sunt personæ vnus essentia: nusquam autem occurrit legisse, vnus Deū trium personarū, vel tres personæ vnus Dei. Quod ideo puto S. doctores vitasse, ne ita fortē acciperetur in diuinis personis, vt accipitur, cū de creaturis simile qd dicitur. Dicitur n. De^o Abrahā, Isaac, & Iacob: & De^o omnis creaturæ. Quod vtique

Tom 8. in
explanatio-
ne 68. Psal.
versu 2.

Ibidē paulo
inferius, 2.